

Charlotte Wulff:

KVINDER OG POLITIK

"That politics is a man's world is a familiar adage; that political science as a discipline tends to keep it that way is less well accepted, but perhaps closer to the truth".

1. Introduktion

Citatet stammer fra en artikel af Susan C. Bourque og Jean Grossholtz, "Politics an Unnatural Practice: Political Science Looks at Female Participation".¹⁾

Det følgende er et sammendrag af denne artikel, som gennemgår en række klassiske værker om socialisering, vælgeradfærd og politiske eliter med særlig henblik på hvordan og på hvilket grundlag deres forfattere behandler kvinders politiske participation.

Vi har fundet det relevant at tage artiklen op, fordi den prøver at vise,

- dels at politik bliver defineret så snævert og eksklusivt, at politisk relevant adfærd begrænses til kun at omfatte roller, som i vestlige samfund er stereotypet mandlige,

- dels at politologer ved valg af analysemateriale og fortolkningen af dette undlader at søge alternativer, der vil drage den samfundsmæssige fordeling af roller, status og magt eller endog definitionen på politik i tvivl.

Disse hypoteser skal ses på baggrund af, at politologer generelt forklarer en gruppes afvigende politiske adfærd (kvinder, negre, minoriteter etc.) ud fra en eksplicit eller implicit forudsætning om, at afvigelserne er indlærte; de er resultater af en individuel internalisering af rolleforventninger, normer, der genspejler gruppens sociale position og formodede medfødte tilbøjeligheder.

"The conclusion reached by this sort of orientation is that the fault lies with the excluded group who simply won't get organised and participate in the ways open to them".²⁾

B&G intenderer ikke at opstille alternative definitioner på politik ud fra deres undersøgelse, men de ønsker blot at påpege nogle problemer ved den traditionelle måde at analysere politisk adfærd på, idet den nødvendigvis indebærer, at kvinder altid bliver betragtet

1) Politics and Society, Winter 1974, pp. 225-226. Herefter B&G.

2) Ibid., p. 225.

Charlotte Wulff:

KVINDER OG POLITIK

"That politics is a man's world is a familiar adage; that political science as a discipline tends to keep it that way is less well accepted, but perhaps closer to the truth".

1. Introduktion

Citatet stammer fra en artikel af Susan C. Bourque og Jean Grossholtz, "Politics an Unnatural Practice: Political Science Looks at Female Participation".¹⁾

Det følgende er et sammendrag af denne artikel, som gennemgår en række klassiske værker om socialisering, vælgeradfærd og politiske eliter med særlig henblik på hvordan og på hvilket grundlag deres forfattere behandler kvinders politiske participation.

Vi har fundet det relevant at tage artiklen op, fordi den prøver at vise,

- dels at politik bliver defineret så snævert og eksklusivt, at politisk relevant adfærd begrænses til kun at omfatte roller, som i vestlige samfund er stereotypet mandlige,

- dels at politologer ved valg af analysemateriale og fortolkningen af dette undlader at søge alternativer, der vil drage den samfundsmæssige fordeling af roller, status og magt eller endog definitionen på politik i tvivl.

Disse hypoteser skal ses på baggrund af, at politologer generelt forklarer en gruppes afvigende politiske adfærd (kvinder, negre, minoriteter etc.) ud fra en eksplicit eller implicit forudsætning om, at afvigelserne er indlærte; de er resultater af en individuel internalisering af rolleforventninger, normer, der genspejler gruppens sociale position og formodede medfødte tilbøjeligheder.

"The conclusion reached by this sort of orientation is that the fault lies with the excluded group who simply won't get organised and participate in the ways open to them".²⁾

B&G intenderer ikke at opstille alternative definitioner på politik ud fra deres undersøgelse, men de ønsker blot at påpege nogle problemer ved den traditionelle måde at analysere politisk adfærd på, idet den nødvendigvis indebærer, at kvinder altid bliver betragtet

1) Politics and Society, Winter 1974, pp. 225-226. Herefter B&G.

2) Ibid., p. 225.

som afvigere eller appendix til mænd.

Den litteratur, B&G nærmere har undersøgt, er følgende:³⁾

Fred Greenstein, Children and Politics, 1965

Robert Hess og Judith Torney, The Development of Political Attitudes of Children, 1967

Richard E. Dawson og Kenneth Prewitt, Political Socialization, 1969

Charles E. Merriam og Harold F. Gosnell, Non-Voting: Causes and Methods of Control, 1924

Angus Campbell et al., The American Voter, 1960

Gabriel Almond og Sidney Verba, The Civic Culture, 1963

Robert Lane, Political Life, 1964

Floyd Hunter, Community Power Structure, 1953

Robert Dahl, Who Governs, 1961

Robert Presthus, Men at the Top, 1964

Det undersøgte materiale om kvinders politiske participation mener B&G kan deles op i fire såkaldte forvanskingskategorier (categories of distortion):

1) Kildefusk

Denne kategori omfatter de udtalelser om kvinders politiske karakteristika, holdninger eller adfærd, som ikke kan dokumenteres i det materiale, som angives som kilde. Misbrug af kilder indebærer her normalt, at man fjerner alle forbehold og det omhyggelige sprog i den originale tekst, således at den misfortolkes og i nogle tilfælde forfalskes.

2) Antagelsen om at mænd dominerer

Det er kompliceret at redegøre for denne kategori, da B&G mener, at antagelsen om mænds dominans på den ene side er en forvanskning af virkeligheden og på den anden side er sand ud fra den definition af politik, som anvendes i politologien.

Det kan ikke kritiseres, mener B&G, at det i undersøgelserne konstateres, at mænd faktisk indtager de mest fremtrædende poster og i det hele taget kontrollerer det offentlige. "What we find unacceptable is the failure to question this occurrence, to ask why this happens and to worry about the implications".⁴⁾

---

3) B&G var overraskede over at konstatere, at et betragteligt antal participationsundersøgelser overhovedet ikke omtaler kvinder. Netop kildernes tavshed er et generelt problem for kvindeforskningen.

4) B&G, p. 227.

B&G mener, at det manglende spørgsmålstegn ved, om det er en 'lov', at mænd dominerer, skyldes "that it has been asserted and accepted, without proper evidence, that men dominate and women are dependent at the primary level of community life - the family"⁵⁾. F.eks. anses kvinders politiske holdninger for at være genspejlinger af deres fædres eller deres mænds standpunkter. Denne påståede mandlige dominans udvides altså til også at omfatte familiernes forhold til omverdenen.

Dominansantagelsen erstatter ofte de data, der skulle anvendes til at drage konklusioner om egentlige kønsrelaterede forskelle - når mandlig dominans forudsættes har politologerne ikke nødig at spørge, hvorfor det er mænd, der udgør den politiske elite.

3) Antagelsen om, at mandens adfærd er normen for politisk adfærd⁶⁾

Denne kategori refererer sig til den hverken beviste eller undersøgte antagelse, at de stereotype karakteristika, som fremhæves som det mandlige ideal (dvs. aggresivitet, ambitioner etc.), også er normen for politisk adfærd. "Rational political behavior is defined by the male pattern: it is by definition the expression of male values, and irrationality is by definition the expression of female values."⁷⁾

4) Forudsætningen om det evigt kvindelige

I denne kategori forklares kvindeligt politisk adfærd som et direkte produkt af kvinders sociale rolle som hustruer og mødre. Det er en forvanskning, som indebærer en formodning om, at kvinders nuværende svage politiske position ikke må spoleres og ændres. "We must tolerate limited participation by women in order to assure that we have wives to nurture our leaders and mothers to preserve the race".⁸⁾ Det er i denne forbindelse værd at bemærke, at der ikke er tale om 'kvinders natur' - ingen politilog med respekt for sig selv vil åbenbart anvende et sådant metafysisk begreb.

I det følgende skal nærmere redegøres for B&G's behandling af bøgerne: Campbell; The American Voter, Lane; Political Life, Almond og Verba; The Civic Culture, Greenstein: Children and Politics.

5) Ibid., pp. 227-28.

6) Norm opfattes her som en kulturel definition af ønskelig adfærd

7) B&G p. 227.

8) Ibid., p. 229.

Disse værker er udvalgt blandt de af B&G behandlede, fordi de bruges som bevismateriale for en række antagelser inden for vælgeraufærds- og socialiserings-forskning, og fordi de, såvidt vides, stadig anses for vigtige på Institut for Statskundskab og anvendes i undervisningen.

2. Politisk adfærd

Campbell, Lane og Almond et Verba behandler allesammen emnekredse omkring politisk adfærd (political participation) og skal her omtales med særlig henblik på kvinders adfærd.

2.1. Campbell: The American Voter

Et allestedsnærværende, omend begrænset aspekt af politisk adfærd er valgdeltagelse. Det kan diskuteres, hvor afgørende dette aspekt er, men behandlingen af Campbell sker ud fra en accept af hans emnevalg. Først nogle undersøgelsesresultater:

2.1.1. Stemmeafgivning

Campbell finder frem til, at der er en gennemsnitsforskel på ca. 10% mellem mænds og kvinders stemmeprocent.⁹⁾ Denne forskel tenderer mod at forsvinde dels ved højere uddannelsesniveau, dels når der korrigeres for geografisk afstand fra storbyer og for tilstedeværelsen af mindre børn, idet for kvinder "The presence of young children requiring constant attention serves as a barrier to the voting act."¹⁰⁾ Her er en direkte påvisning af forbindelsen mellem kvinders sociale roller og en begrænset politisk participation, men, som B&G anfører, i stedet for at forfatteren antyder, at denne hindring for kvinders valgdeltagelse kunne fjernes ved f.eks. en omfordeling af børnepasningsansvaret, konkluderer han, at situationen er håbløs: "If primary responsibility for young children leads to some reduction in turnout potential, this effect is likely to leave a permanent discrepancy in participation between the sexes."¹¹⁾ Denne konklusion må ses som et resultat af forudsætningen om det evigt kvindelige.

---

9) Campbell, op.cit., pp. 483, 493, især p. 484.

10) Ibid., p. 488. Rimeligvis må det påpeges, at det sammesteds anføres, at "evidence for lag in the diffusion of new sex role definitions in rural areas and in the least educated strata suggest that the trend toward higher female participation has not run its course".

11) Loc.cit.

2.1.2. Politisk "efficacy"

Begrebet "political efficacy" går på, om vælgeren føler, at vedkommende kan "cope with the complexities of politics" og om man tror, at "participation carries some weight in the political process."¹²⁾ Campbell finder, at det føler og tror mænd i højere grad end kvinder, og han konkluderer "what has been less adequately transmitted to the woman is a sense of some personal competence vis a vis the political world."¹³⁾ Forskellen tillægges kønsrollemønsteret, der indebærer "the man is expected to be dominant in action directed toward the world outside the family the woman is to accept his leadership passively."¹⁴⁾ Denne forklaring udlægger B&G som et eksempel på forudsætningen om mandlig dominans.

Følger man Campbell, er mænds og kvinders respektive politiske "efficacy" rationel udfra deres kønsroller, og kvinder ville derfor være irrationelle, hvis de har samme politiske "efficacy" som mænd. Faktisk optræder der et stort antal således irrationelle kvinder i undersøgelsen (tabel 17-9, p. 491), så det må konkluderes, at kønsroller ikke er en adækvat forklaringsfaktor i forbindelse med politisk "efficacy".

I stedet opstiller B&G en alternativ hypotese ud fra en forudsætning om, at vælgerne kun har faktisk indflydelse på ganske få sagområder: kvinders lavere politiske "efficacy" er udtryk for en indsigtsfuld vurdering af den politiske proces. Mænd derimod har en irrationel høj politisk efficacy "because of the limitations of their sex role which teaches them that they are masterfull and capable of affecting the political process."^{15), 16)}

2.1.3. Relationen mellem stemmeprocent og politisk "efficacy"

Campbell mener, at "belief in personal efficacy is one of the more prominent attitudes mediating turnout",¹⁷⁾ hvorfor han må kon-

---

12) Ibid., p. 490.

13) Loc.cit.

14) Loc.cit.

15) B&G, p. 231.

16) Det er vel diskutabelt om B&G kommer meget videre, idet de stadigvæk anvender kønsrollerne som forklaringsfaktor, blot under ændrede forudsætninger.

17) Campbell, op.cit., p. 490.

statere en diskrepans mellem kvinders politisk efficacy, der er lavere end mænds, og deres stemmeprocent, som er næsten lige så høj. Dette forklares ved, at der eksisterer en reel større kønsrolledifferentiering, forstået således, at det er mændene, der i de små hjem bestemmer, hvad deres koner stemmer: "The dependence of a wife's vote upon her husband's partisan predispositions appears to be one reason why the entrance of women into the electorate has tended to make little visible difference in the partisan distribution of the national vote".¹⁸⁾ B&G's lakoniske kommentar: "Male dominance in the family saves the political system from too much unmitigated female impact".¹⁹⁾

2.1.4. Politisk modenhed (sophistication) og stabil stemmeafgivning (partiloyalitet)

Politisk modenhed er defineret som et individs evne til at anvende abstraktioner ved politiske vurderinger, såsom at placere demokraterne og republikanerne på et liberalt-konservativt kontinuum. Dataene viser bl.a. "the degree to which men tend to cluster at the more sophisticated levels and women tend to dominate the lower ranks",²⁰⁾ en konklusion, der i øvrigt kan betvivles på grundlag af Campbell's tal.

Campbell finder, at kvinder, i modsætning til andre grupper med lav politisk modenhed, er lige så partiloyale som mænd, hvilket forklares ved, at ægtemændenes større politiske forståelse danner basis for konernes valg, og derved sikrer større stabilitet i kvindernes stemmeafgivning.²¹⁾ Heroverfor anfører B&G, at der ikke er andet bevis for denne konklusion end små forskelle i tallene for politisk modenhed hhv. stemmeprocent.²²⁾ De sætter et spørgsmålstejn ved, hvordan man kan vide, at gifte kvinder overhovedet indser, at deres mænd har større politisk indsigt, og, selv om man antager det, at de lader det influere på deres stemmeafgivning.

Udenfor Campbell's model for kvinders politiske tænkemåde falder naturligvis kvinder, der er ugifte eller ikke stemmer som deres ægtemænd. Hvor stor en gruppe det drejer sig om angives ikke i hans

---

18) Ibid., p. 493.

19) B&G, p. 232.

20) Campbell, op.cit., p. 492.

21) Loc.cit.

22) B&G, p. 233.

undersøgelse.

På baggrund af det anførte mener B&G, at Campbell's konklusioner angående politisk modenhed er resultater af en kombination af forudsætningerne om mandlig dominans og om mænds politiske adfærd som normdannende.

2.2. Lane: Political Life - Why and How People get involved in Politics

Indledningsvis anfører Lane generelt om kvinders vælgeradfærd: "At every social level women vote less than men".²³⁾ Han mener ikke, at der er kvindespecifikke årsager hertil "Clearly the home-duties and physiology of women do not offer much explanatory power in dealing with a male-female differential in voting"²⁴⁾ og citerer en sofavælgerundersøgelse af Merriam og Gosnell fra 1924 for at oplyse, at kun 2,8% af de kvindelige sofavælgere angav børnepasning som årsag til, at de ikke stemte. Denne bevisførelse betragter B&G rimeligvis som et eksempel på kildefusk, fordi Merriam og Gosnell (der betegner de 2,8% som "detained by helpless member of family") skriver "of all occupations, housekeeping appeared to have a definite relation to non-voting".²⁵⁾ Endvidere er det jo højst problematisk at anvende en undersøgelse, der er foretaget få år efter, at kvinder fik stemmeret, til at udsige noget om deres politiske participation efter 35 års forløb!

Til forklaring af kvinders lavere valgdeltagelse fremsætter Lane i stedet en traditionel hypotese om at årsagen ligger i samfundets opfattelse af kvinderollen, som i hvert tilfælde ikke indebærer forventninger om kvinders deltagelse i politik, men snarere, iflg. Lane, at kvinder bliver overtalt til at antage deres ægtemænds politiske holdning, og hvis ikke, undlader de at stemme.²⁶⁾ Her dukker forudsætningen om mandlig dominans atter op parallelt med kilde - fusk, idet B&G forgæves søger belæg i Lanes kilde²⁷⁾ for hans påstand om forløbet af politiske uoverensstemmelser mellem ægtefæller. Kilden konkluderer tværtimod, at uenighed bevirker diskussion og gensi-

---

23) Lane, op.cit., p. 209.

24) Ibid., p. 210.

25) Merriam og Gosnell, p. 48, (efter B&G, p. 234).

26) Lane, op.cit., p. 208.

27) Maccoby, Mathews og Morton, Youth and Political Change, Public Opinion Quarterly, 18 (1954), pp. 23-39.

dig indflydelse,²⁸⁾ et resultat, der bekræftes af en senere undersøgelse af Jennings og Niemi.²⁹⁾

Den gængse kønsrolleopfattelse, som Lane bruger som forklaringsfaktor, har en mere subtil konsekvens, nemlig at den "perpetuate a moralistic or reform orientation toward politics among women",³⁰⁾ idet Lane tager forskellige forfattere til indtægt for, at kvinders snævre rolle bevirker, at de er mere interesserede i overfladiske, irrelevante aspekter af politik, mere intolerante og er mere kandidatorienterede i politik, end mænd er: "A moralized political orientation characteristic of women, arising from maternal responsibilities, exclusion from more socially valued areas of activity, and narrower orbits, tends to focus female political attention upon persons and peripheral 'reform' issues".³¹⁾

B&G mener, at det er klart, at Lane herved anser mænds politiske adfærd som normen, men kritiserer ham for ikke at overveje denne holdnings konsekvenser for "the participatory political life", han sætter op som ideal. Da han senere i Political Life fremkommer med forslag til forbedring af participationen skræmmes han af evt. virkninger af en mobilisering af kvinderne: "As Kardiner points out, the rise in juvenile delinquency (and he says, homosexuality) is partly to be attributed to the feminist movement and what it did to the American mother".³²⁾ Lane forudsætter noget evigt kvindeligt ved at modsætte sig en ændring af kvinderollen og den derved kønsbestemte arbejdsdeling.³³⁾

2.3. Almond og Verba: Civic Culture

I bogens komparative undersøgelser af politiske holdninger i 5 lande forekommer der adskillige afvigelser fra standard tolkningerne af kvinders politiske adfærd. Det er forfatterne tilsyneladende ikke klar over, idet de indleder med at påstå, at deres data er i overensstemmelse med tidligere resultater undtagen for USA, hvor der er en bemærkelsesværdig overensstemmelse mellem kønnenes poli-

---

28) Ibid., p. 33.

29) The Division of Political Labor Between Mothers and Fathers, American Political Science Review, 65 (marts 1971), pp. 69-82.

30) B&G, p. 236.

31) Lane, op.cit., pp. 213-16.

32) Ibid., p. 355. Kardner, Sex and Morality, 1954.

33) B&G, p. 239.

tiske adfærd.³⁴⁾

Almond og Verba mener, at kvinder i USA (og i nogen grad i Storbritannien) har deres største politiske betydning i kraft af deres roller som hustruer og mødre. Det er i hjemmet, gennem de politiske holdninger kvinderne overfører til deres børn og ved atmosfæren i hjemmets politiske diskussioner, at det afgøres, hvorvidt familierne bliver en del af det politiske system eller isolerende enheder; her spiller kvinderne altså en vigtig politisk rolle. B&G angriber Almond og Verba for, at de gennem deres understregning af disse kvinderoller, implicit mener, at det udelukkende er på baggrund af dem, at det er vigtigt at udvikle kvinders potentiel, f.eks. gennem uddannelse, og ikke ud fra kvinders vilkår som mennesker.

Det nye træk ved Almond og Verba er således, at de accepterer, at mænds og kvinders politiske interesse, engagement og evner er på sammenlignelige niveauer. Men samtidig understreger og berømmer de den traditionelle, kønsbestemte arbejdsdeling og bruger den til at retfærdiggøre udelukkelsen af kvinder fra politiske lederposter. Dette tager B&G som et udtryk for en kombination af forudsætningerne om det evigt kvindelige og mænds dominans.

3. Politisk socialisering

På baggrund af den vægt, som generelt lægges på sociale rolleforventningers betydning for politisk adfærd, er undersøgelser om kønsbestemte forskelle i den politiske socialiseringsproces af stor interesse. Det klassiske studie er Greenstein, Children and Politics (1969), der indeholder et kapitel om disse kønsbestemte forskelle. På grundlag af interviews med børn mener Greenstein at kunne konkludere, at drenge i højere grad end piger giver 'politiske' svar på spørgsmål som "if you could change the world in any way you wanted, what change would you make?", "a news story which interested you", "Name at least one party leader" etc. Det er klart, at disse kønsbestemte forskelle står og falder med hvordan Greenstein definerer "politiske"/"ikke-politiske" svar, hvilket ikke fremgår klart af bogen.³⁵⁾

På baggrund af en kategorisering efter hvem af forældrene børnene ville foretrække til at rådgive sig angående stemmeafgivning,

---

34) Almond og Verba, op.cit., p. 388.

35) Se f.eks. Greenstein, op.cit., p. 116 og noten p. 118.

mener Greenstein, at det "suggests that some sort of awareness of politics as an area of male specialization develops during childhood",³⁶⁾ idet faderen oftest vælges. Greenstein mener, at det er i overensstemmelse med resultater fra andre undersøgelser, som også viser en mandlig dominans i familien, f.eks. Paul Lazerfeld et al., The People's Choice, 1948, pp. 140-45. Ved at undersøge Lazarfeld's statistiske data, mener B&G, at der ikke er grundlag for konklusionen om mandlig dominans.³⁷⁾

Greenstein angiver andre indikatorer på kønsbestemte forskelle, bl.a. børns evne til at identificere sig med personer, de har læst eller hørt om, evt. set: "girls are less likely than boys to identify with political leaders of the past and with other historical characters". Det er vanskeligt at forestille sig, at Greenstein kunne nå til andre konklusioner, da kvinder netop glimrer ved deres fravær blandt disse personer. Som B&G bemærker: "In order to identify with the remote environment girls had either to identify with men or identify with movie stars and women authors".³⁸⁾

Greenstein bygger en del på undersøgelser om psykologiske kønsforskelle mht. aggresivitet og mener, at de muligvis kan påvirke participationsgraden.³⁹⁾ Han vil dog kun drage tentative konklusioner af sine data: "Further research is needed to discover what (the psychological) underpinnings (of political sex differences) are. In part they may be curiosity, interest, and other related positive drives, channeled from tender age in one direction for girls and in another for boys. Politics, although not of deep interest to children of either sex is resonant with the "natural" enthusiasme of boys".^{40), 41)}

36) Ibid., p. 119.

37) B&G p. 243 note 63. Lazerfeld viser, at kvinder i højere grad taler politik med deres mænd end omvendt, men han spørger ikke, hvorfra kvinderne får ægtemænd til at tale med (forudsat undersøgelsen er repræsentativ).

38) B&G, p. 244.

39) Greenstein, op.cit., p. 121.

40) Ibid., p. 127.

41) I en artikel i Social Science Information, 13 (1974), 2 er der gjort forsøg på at rehabilitere de biologiske faktorerers betydning ved at vise, at kønsrelaterede forskelle i politisk adfærd skyldes medfødte kønsspecifikke prædestinationer mht. adfærd og ikke blot er resultat af tillærte internaliserede sociale rolleforventninger. Resultaterne af de hypoteseafprøvninger, som foretages på bl.a. data fra Almond og Verba, op.cit., forekommer mig meget

(Noten forts. næste side)

Greensteins sprogbrug er mildest talt noget uklar, men det er evident, at han forudsætter, både noget evigt kvindeligt og evigt mandligt samt at mænds adfærd er normdannende.⁴²⁾

4. Konklusion

På baggrund af B&G må det konkluderes, at den behandlede litteratur indeholder mange forvanskninger. Adskillige af dem er behandlet i teksten, og især antagelsen om mandlig dominans går igen hos næsten alle de nævnte forfattere.⁴³⁾ Den kommer tydeligst til udtryk ved de forklaringer, som gives på, at et ægtepar ofte stemmer ens og har nogenlunde samme politiske meninger. B&G gør klart: "We firmly believe that political life in the United States is dominated by males. But we also believe that the character and explanation of that dominance has never been explored or tested by political scientists. On the contrary, the distortion arises from the political scientists' acceptance of male dominance without questioning why that should be a social fact, or if it is a valid explanation".⁴⁴⁾

Dette leder over i en meget banal konklusion, nemlig at "politics is defined as masculine activity".⁴⁵⁾ "Those characteristics which supposedly sway men (war, controversy, electoral manipulation) are defined as specifically political, while those characteristics and enthusiasms which supposedly sway women (human needs for food, clothing and shelter, adherence to consistent moral principles, the pre-emption of national by human concerns, a rejection of war as rational) are simply not considered political".⁴⁶⁾

Denne holdning går igen, når kvinders informationsniveau bedømmes

---

Note 41) forts. fra s.

tvivlsomme. John Dearden, Sex-linked difference of political behavior: An investigation of their possibly innate origins.

42) I modsætning hertil har David Easton og Jack Dennis i Children in the Political System (1969) konkluderet, at de kønsrelaterede forskelle er "too small to be of great consequence for the operation of the system". (p. 342-3).

43) Campbell, Lane, Jeros, Greenstein, Hess og Torney m.fl.

44) B&G, p. 257.

45) Ibid., p. 258.

46) Loc.cit.

til at være lavere end mænds, fordi kvinder oftere svarer "ved ikke" på gallupspørgsmål. B&G påpeger, at det kun drejer sig om visse typer spørgsmål, mens kvinder har højere svarprocent på andre.⁴⁷⁾ De konkluderer: "It is not a question of women not having opinions on controversial matters, it is a question of which matters one takes as being most important to politics".⁴⁸⁾

Mange af de kønsrelaterede forskelle i politisk adfærd, der er blevet påpeget i litteraturen mener B&G således til dels er blevet skabt af politiløjerne selv udfra deres egen opfattelse af, hvordan virkeligheden burde se ud. Det sætter B&G i et dilemma, for hvis der kun er lidt forskel mellem mænds og kvinders politiske adfærd, interesse etc., hvorfor dominerer mænd så faktisk det politiske liv?

De opstiller selv to mulige forklaringer:⁴⁹⁾ Den ene kan være, at de participationsmål, som er anvendt i undersøgelserne, ikke indeholder de væsentlige dimensioner, ikke er adækvate. Når mænd og kvinder har nogenlunde samme grad af partiloyalitet, stort set samme stemmeprocent osv. kan det skyldes, at disse størrelser er betydningsløse - de udsiger intet om en social gruppes politiske magt.

Alternativt kan man påstå, at den hyppigt forekommende socialiseringsforklaring på visse forskelle i de to køns politiske adfærd ikke er særlig anvendelig. Den er snarere udtryk for "a willingness to either avoid questions of power and justice by blaming the victims, or to substitute explanations based on societal norms while at the same time ignoring the political system's role in the maintenance of those norms"⁵⁰⁾, og giver således ikke en acceptabel forklaring på, hvorfor kvinder ikke har politisk magt. I stedet kunne man fokusere på spørgsmålet om magt og magthavernes ønske om at bevare deres magtpositioner bl.a. ved at anvende sociale strukturer som familien til at hindre kvinders adgang til politiske roller.

---

47) På grundlag af Hadley Cantril og Mildred Strunk, Public Opinion 1935-1946, 1951.

48) B&G, p. 260.

49) Ibid., p. 263.

50) Ibid., p. 261.